

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory** and carry **equal marks**.
(2) **Use of map stencil is allowed.**
(3) **Draw neat diagrams wherever necessary.**

1. What is pollution ? Explain the causes and effects of Air pollution. 15
OR
1. Discuss the sources of water pollution and its effects on environment. 15
2. Give the details of environmental issues and its impact on society. 15
OR
2. What is Global Warming ? Give the reasons and effects of it. 15
3. Explain the concept of sustainable development and describe its necessity. 15
OR
3. Give an account of sustainable agriculture. 15
4. Describe the National and International Law for the environmental protection. 15
OR
4. Explain the use of modern technology in protection of environment. 15
5. Write short note on **any two** of the following : 15
(1) Noise pollution.
(2) Man-made environmental issues.
(3) Energy Crisis.
(4) Environmental Management.
-

(मराठी रुपांतर)

(२१/२ तास)

(एकूण गुण : ७५)

- सूचना :** (१) सर्व प्रश्न आवश्यक असून सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 (२) आवश्यक त्या ठिकाणी आकृत्या व आराखडे काढा.
 (३) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

१. प्रदुषण म्हणजे काय ? हवा प्रदुषणाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.	१५
किंवा	
१. जल प्रदुषणाचे स्त्रोत सांगून त्याचे पर्यावरणावर होणारे परिणाम सांगा.	१५
२. पर्यावरणीय समस्यांची चर्चा करून त्यांचा समाजावर होणारा परिणाम सविस्तरपणे लिहा.	१५
किंवा	
२. जागतिक तापमान वाढ म्हणजे काय ? तापमान वाढीची कारणे परिणाम स्पष्ट करा.	१५
३. चिरंतन विकासाची संकल्पना सांगून त्याची गरज का निर्माण झालेली आहे, त्याचे वर्णन करा.	१५
किंवा	
३. 'चिरंतन शेती' यावर सविस्तर वृत्तांत लिहा.	१५
४. पर्यावरण संरक्षणासाठीचे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय कायद्यांचे वर्णन करा.	१५
किंवा	
४. पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठीच्या आधुनिक तंत्रज्ञानाची माहिती लिहा.	१५
५. खालीलपैकी कोणतेही दोन टिपा लिहा :	१५
(१) ध्वनी प्रदूषण.	
(२) मानवहननिर्मित पर्यावरणीय समस्या.	
(३) इंधन समस्या.	
(४) पर्यावरणीय व्यवस्थापन.	